

- Адекватна оценка на кредитния риск, който дружеството поема

Относителният дял на одобрените кредитни лимити, свързани със застраховане на вземания от длъжници по застраховки с непазарен риск достигна 14%, което е увеличение с 45 031 хил. лв. спрямо предходната година. Предвид целта, с която е създадено дружеството, а именно подпомагане бизнеса на български фирми-износители, към края на 2019 година БАЕЗ ЕАД отбелязва увеличение в стойността на застрахованите кредитни лимити по непазарен риск и си поставя за цел, през следващите години да продължи положителната тенденция към увеличаване нивата на този вид застраховки.

По отношение на вътрешния риск, в процентно отношение дружеството запазва нивата си от 2018 година и относителният дял на одобрените кредитни лимити е 45%, от общия обем на застрахованите кредитни лимити. Разгледани в стойностно отношение, одобрените кредитни лимити по вътрешен риск са се увеличили с 89 786 хил. лв., с което достигат почти два пъти размера си от 2016 година.

През 2019 година дружеството продължи да прилага консервативна политика при оценка на кредитоспособността и при управление на кредитния риск по сделките като цяло, както и при последващото обслужване на застрахователните договори, а именно:

- Благоразумно и консервативно прилагане на кредитните критерии при извършване на вътрешните финансови анализи и крайната оценка на кредитоспособността и размера на кредитните лимити на застрахованите длъжници, което дава пряко отражение върху квотата на щетимост и последващите приходи по регреси
- Активната работа на дирекция „Ликвидация и управление на вземанията“ по отношение на декларираните просрочия в предликвидационен етап, което дава отражение пряко върху депозирания претенции за застрахователно обезщетение от една страна за БАЕЗ ЕАД и клиентска удовлетвореност относно събиране на просроченото вземане в периода на изчакване
- Отнемане на лимити на длъжници с регистрирани трайни просрочия

Активните кредитни лимити по краткосрочен търговски пазарен риск към 31.12.2019 година са в размер на 261 млн. лева и заемат 18% от общо активните кредитни лимити към края на отчетния период. Отчетения ръст в активните кредитни лимити по „Пазарен риск“ е 16 млн. лева в абсолютна стойност или 7% повече в сравнение с предходния отчетен период.

Таблица № 2

Период	Одобрени кредитни лимити (в хил. лв.)				
	Кредити и финансираня	Пазарен риск	Непазарен риск	Вътрешен риск	Общо
2015	221 030	195 337	129 134	397 120	942 621
2016	282 520	246 906	162 183	327 714	1 019 323
2017	214 101	187 050	161 089	394 771	957 011
2018	260 885	244 978	159 055	551 726	1 216 644
2019	308 448	260 902	204 086	641 512	1 414 948
Период	Дял от общите кредитни лимити				
	Кредити и финансираня	Пазарен риск	Непазарен риск	Вътрешен риск	Общо

2015	23%	21%	14%	42%	100%
2016	28%	24%	16%	32%	100%
2017	22%	20%	17%	41%	100%
2018	21%	20%	13%	46%	100%
2019	22%	18%	14%	46%	100%

Диаграмата по-долу изразява балансираното разпределение на цялостните застраховани рискове по основните видове застраховки.

Фиг. № 2

Към 31.12.2019 г. БАЕЗ ЕАД е застраховало 1.24% от общия износ на Р България (Таблица 3). Следва да се отбележи, че в този размер расте относителният дял именно на застрахования износ за страните с т.нар. 'непазарен риск', който е стратегическият приоритет на държавната агенция съгласно ЗЕЗ. Той се повишава до 35% в общия застрахован износ спрямо 28% към края на предходния отчетен период.

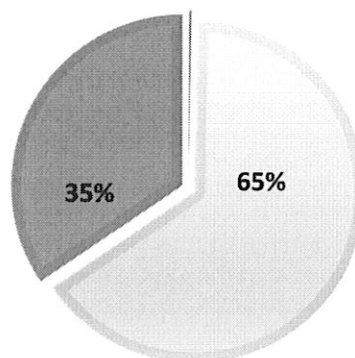
Таблица № 3

Година	Реализиран износ на територията на България в хил. лв.	Застрахован износ при БАЕЗ ЕАД (в хил.лв.)					Дял на застрах. износ от общия износ на Р България
		За сметка на БАЕЗ	Дял в общия застр. износ	За сметка на Държавата (по ЗЕЗ)	Дял в общия застр. износ	Общо застрах. износ	
2015	45 489 600	440 155	73%	163 536	27%	603 691	1.33%
2016	46 104 900	565 507	76%	179 735	24%	745 242	1.62%
2017	52 246 500	469 398	69%	215 067	31%	684 465	1.31%
2018	55 246 900	489 657	72%	189 843	28%	679 499	1.23%
2019	57 901 400	468 151	65%	247 434	35%	715 585	1.24%

*Източник: Национален Статистически Институт

СТРУКТУРА НА ЗАСТРАХОВАНИЯ ОТ БАЕЗ ЕКСПОРТ КЪМ 31.12.2019

■ Пазарен риск ■ Непазарен риск

Разпределение на застрахованите кредитни лимити по държави

Общата сума и разпределението на активните кредитни лимити по страни към 31.12.2019 г., е показано в Таблица № 4 по-долу. Видно е, че около 66 % от общата сума на кредитните лимити е съсредоточена в длъжници от България. Това е така, тъй като голяма част от застрахователното портфолио на БАЕЗ ЕАД, е разпределено в застраховката на вземания по търговски сделки между български компании, както и застраховката на кредити и финансираня, отпуснати на български малки и средни предприятия, както и на български компании за предекспортно финансиране.

Следващите по размер обеми на кредитни лимити отразяват експортната структура на териториалното разпределение на българския износ, съгласно което държави от, и извън Европейския съюз (Италия, Румъния, Гърция, Уганда, Германия, Испания, Турция и др.) са наши основни търговски партньори по износа на стоки.

Таблица № 4

Държава	Брой длъжници	Кредитен лимит (в хил.лв.)	% от общата кредитна експозиция
България	11 147	969 519	67%
Италия	83	60 746	4%
Румъния	128	36 982	3%
Гърция	157	35 919	3%
Уганда	2	34 611	2%
Германия	70	33 880	2%
Испания	41	22 089	2%
Турция	57	20 517	1%
Сърбия	58	20 343	1%
Полша	41	16 517	1%
Франция	56	14 695	1%
Други	591	194 403	13%
Общо	12 431	1 460 221	100%

3.2. Преглед на дейността по реда на Закона за експортното застраховане

БАЕЗ ЕАД извършва застраховане по реда на Закона за експортното застраховане на експортни рискове, посочени в чл. 3, ал. 1, свързани с производство и износ на български стоки и услуги или с осъществяване на български инвестиции в чужбина, както и застраховане на кредити и финансираня, отпуснати на малки и средни предприятия, съгласно чл. 3, ал. 4 от ЗЕЗ.

Предмет на застраховане са експортни сделки на отсрочено плащане за страни извън Списъка на държавите с пазарен риск, последно актуализиран с Постановление № 270/05.10.2015 г. на Министерския съвет на Република България, както и кредити и финансираня (включително предекспортни), отпуснати от банки и финансови институции на малки и средни предприятия. БАЕЗ ЕАД, може да сключва застрахователни и презастрахователни договори по ЗЕЗ до размера на застрахователния си капацитет. Застрахователният капацитет на БАЕЗ ЕАД се определя по реда на чл. 10, ал. 4 от ЗЕЗ и зависи от:

- Предвидените в Държавния бюджет на Република България средства за изплащане на обезщетения по застрахователни договори;
- Коефициент, одобрен с решение на Министерския съвет;

Застрахователните полици, издадени от БАЕЗ ЕАД за сметка на държавата, се приемат от търговските банки като високо ликвидно обезпечение, съгласно регулаторните разпоредби.

Обща кредитна експозиция по дейността на БАЕЗ ЕАД съгласно Закона за експортното застраховане

По дейността за сметка на държавата (ЗЕЗ) общата кредитна експозиция към 31.12.2019 г. е в размер на 522 072 хил. лева, от които 299 150 хил. лева към 1 298 бр. длъжници от България в обхвата на застраховката на плащания по кредити и финансираня на МСП или за предекспортно финансиране. Разпределението на кредитните експозиции по държави е както следва:

Таблица №5 (в хил. лв.)

Държава	Брой длъжници	Кредитен лимит (в хил. лв.)	% от общата кредитна експозиция
България	1 298	299 150	57%
Гърция	157	35 919	7%
Уганда	2	34 611	7%
Турция	57	20 517	4%
Сърбия	58	20 343	4%
Китай	14	9 920	2%
Украйна	19	9 249	2%
Северна Македония	35	8 978	2%
Бразилия	10	8 865	2%
Виетнам	13	7 246	1%
Саудитска Арабия	10	5 825	0%
Други	217	61 450	12%
Общо	1 890	522 073	100%

Анализ на застраховани експортни сделки на отсрочено плащане срещу непазарен краткосрочен търговски риск

Резултатите, които БАЕЗ ЕАД отчита през 2019 г. по експортни сделки на отсрочено плащане, сключени за сметка на държавата съгласно Закона за експортното застраховане са следните:

- Отбелязва се ръст в размера на застрахования износ по дейността за сметка на Държавата
- Нивото на средните тарифни числа отчита спад – 0.67% през 2017 година, 0.55% през 2018 година, до 0.51% през 2019 година, като по този начин илюстрира усилията на агенцията за подобряване на ценовите параметри за застрахованите лица – износители на български стоки и услуги. Последното се подкрепя и от постоянното подобрене в нивото на управление на кредитния риск, както и на дейностите по управление на вземания.

Горните резултати отразяват усилията на дружеството да стимулира и подкрепя българските износители. За постигането им в дружеството се прилага таргетиран подход по привличането на клиенти с профил на износители за страни с т.нар. 'непазарен риск'.

- Въпреки намалението в средните тарифни числа, в резултат на увеличения обем на застрахования износ, през 2019 година се наблюдава и ръст в размер на начислените застрахователни премии по полици за застраховане на плащания срещу краткосрочен непазарен търговски и политически риск.

Статистиката на застрахования износ и средно тарифно число за краткосрочен непазарен търговски риск за периода 2015–2019 г. е показана на Фиг. № 5 по-долу, като в размера на застрахования износ са включени допълнително и застрахованите акредитиви, издадени от чуждестранни банки в полза на български износители.

**Средно тарифно число спрямо застрахования износ по
непазарен риск в хил. лв.**

Таблица №6

Година	Размер на застрахования износ по непазарен риск	Начислена застрахователна премия	Средно тарифно число в %
2015	140 464	995	0.71%
2016	162 132	1 175	0.72%
2017	197 464	1 318	0.67%
2018	189 843	1 039	0.55%
2019	247 434	1 268	0.51%

Анализ на застрахованите кредити и финансираня

Застраховането на кредити и финансираня в две основни бизнес линии – за улесняване достъпа на малките и средни предприятия в страната до необходимото им финансиране и за осигуряването на предекспортно финансиране на български компании, продължава да бъде съществена част от дейността на БАЕЗ ЕАД и през 2019 година.

Сумата на одобрените кредитни лимити през 2019 г. е около 308 млн. лева.

Въпреки намалението в средното тарифно число през 2019 година с 0,10 пункта спрямо 2018 година, в резултат на увеличения размер на застрахованите кредитни лимити, се наблюдава и ръст в размера на записаната премия към 31.12.2019 г. спрямо предходните 5 години.

Начислената застрахователна премия по застраховки на кредити и финансираня през 2019 г. възлиза на 2 223 хил. лв.

Таблица № 7

Година	Размер на застрахованите кредитни лимити по КИФ			Застрахователна премия			Средно тарифно число в %
	За сметка на Държавата	За сметка на БАЕЗ	Общо	За сметка на Държавата	За сметка на БАЕЗ	Общо	Общо
2015	218 884	2 146	221 030	1 220	26	1 246	0.56%
2016	281 542	978	282 520	1 179	20	1 199	0.42%
2017	213 101	1 000	214 101	1 295	13	1 308	0.64%
2018	250 885	10 000	260 885	2 036	100	2 136	0.82%
2019	298 448	10 000	308 448	2 123	100	2 223	0.72%

Фиг. № 6

През 2019 г. БАЕЗ ЕАД е осигурила застрахователно покритие на български инвестиции в чужбина на обща стойност 17 602 хил. лв., което представлява запазване в обема на застрахованите инвестиции спрямо предходни години.

Начислената застрахователна премия за 2019 година е в размер на 135 хил. лева, което с 19% повече спрямо изминалата година.

Средното тарифно число на застрахованите инвестиции отбелязва ръст и така от 0.64 % за 2018 г., през 2019 година стига до 0.77%.

Таблица № 8 (в хил. лв.)

Година	Размер на застрахованите инвестиции	Начислена застрахователна премия	Средно тарифно число в %
2015	23 470	129	0.55%
2016	17 602	108	0.61%
2017	17 602	125	0.71%
2018	17 602	113	0.64%
2019	17 602	135	0.77%

Изплатени претенции по дейността, осъществявана съгласно Закон за експортното застраховане /за сметка на държавата/

Изплатени претенции по застраховани експортни сделки на отсрочено плащане срещу непазарен краткосрочен търговски риск

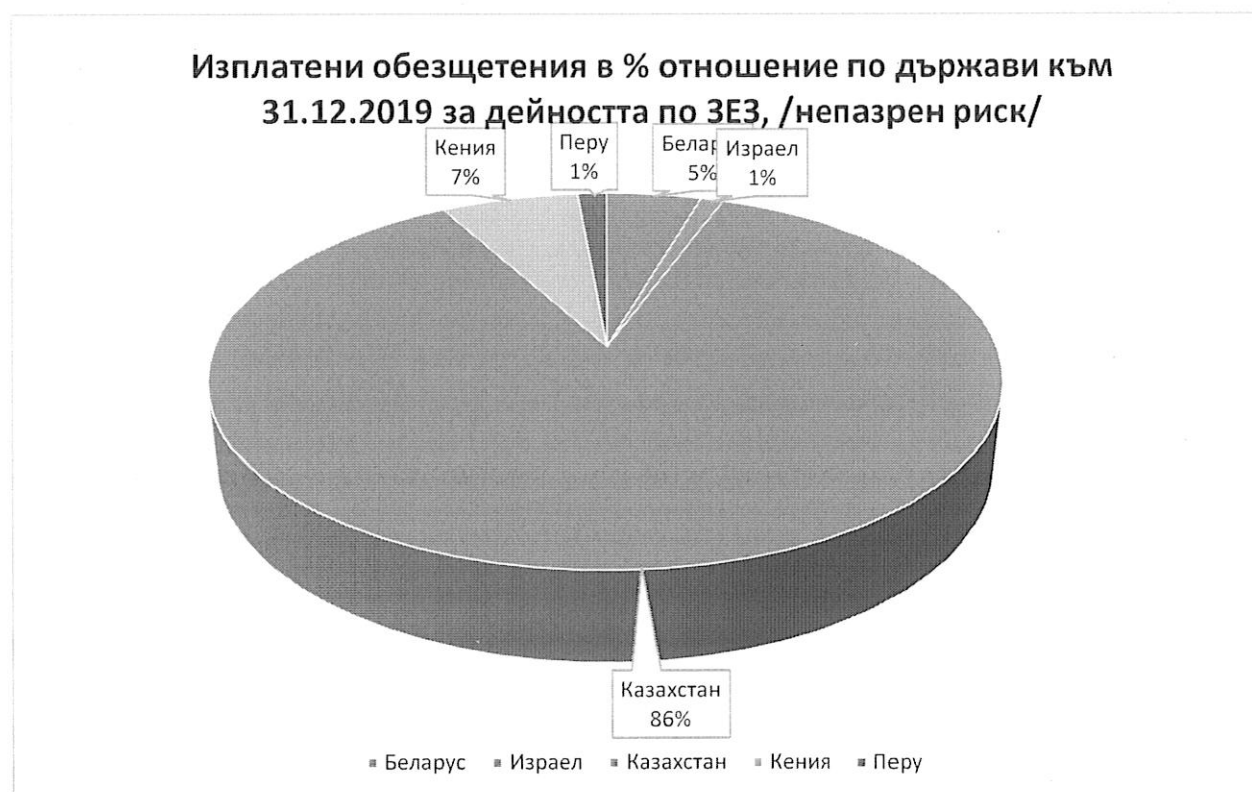
Изплатените застрахователни обезщетения по застраховани експортни сделки на отсрочено плащане срещу непазарен краткосрочен търговски риск за 2019 година са на стойност от 1 102 хил. лева.

Фиг. № 7

Делът на различните държави е представен на Фиг. №8

Фиг. № 8

В структурата на изплатените щети по застраховани експортни сделки на отсрочено плащане срещу незапазен краткосрочен търговски риск според вида на настъпилото застрахователно събитие, абсолютен дял от 100 % имат тези с основание „забавяне на плащането“.

Изплатени претенции по застраховки на кредити и финансираня

През 2019 година са изплатени обезщетения по застраховка „Кредити и финансираня“, съгласно осъществяваната дейност на дружеството по ЗЕЗ, в размер на 310 хил. лв., като три от изплатените обезщетения са по Полици сключени през 2014 и 2015 подписвачески години.

Изплатени претенции по застраховки на български инвестиции в чужбина.

През 2019 г. не са изплащани застрахователни обезщетения по застраховки на български инвестиции в чужбина.

3.3. Преглед на дейността по Кодекса за застраховането

БАЕЗ ЕАД извършва застраховане по реда на КЗ на експортни рискове към страни от Списъка на държавите с пазарен риск, последно актуализиран с Постановление № 270/05.10.2015 г. на Министерския съвет на Република България, както и на кредитни рискове, свързани с доставки на отсрочено плащане между контрагенти на територията на Република България. След отпадането на Гърция през месец октомври 2015 г., държавите класифицирани като такива с пазарен риск са: Австралия, Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Естония, Исландия, Испания, Ирландия, Италия, Канада, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нова Зеландия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, САЩ, Унгария, Франция, Финландия, Холандия, Хърватия, Чехия, Швейцария, Швеция и Япония.

За всички застрахователни продукти, които БАЕЗ ЕАД извършва за собствена сметка (съгласно разпоредбите на КЗ), застрахователният капацитет и изплащането на застрахователни обезщетения се обезпечават от:

- Капитала на дружеството.
- Застрахователните резерви и постъпилите застрахователни премии.
- Договорите с презастрахователите.

Анализ на застрахованите продажби на отсрочено плащане срещу краткосрочен търговски риск, възникнал на територията на Република България

Резултатите, които отчита БАЕЗ ЕАД по застраховки, сключени за собствена сметка съгласно КЗ през 2019 г. са следните:

- Увеличение в обема на застрахованите вътрешни продажби (търговски вземания, възникнали на територията на Република България). През 2019 г. обемът на същите е рекордно висок 1 357 676 хил. лева при 1 280 040 хил. лева през 2018 г., т.е. с 6% повече в сравнение с предходната година.
- Намалява средното тарифно число, при което БАЕЗ ЕАД сключва застраховки срещу търговски риск, възникнал на територията на Република България - от 0.32% през 2018 г. до 0.30% през 2019 г.

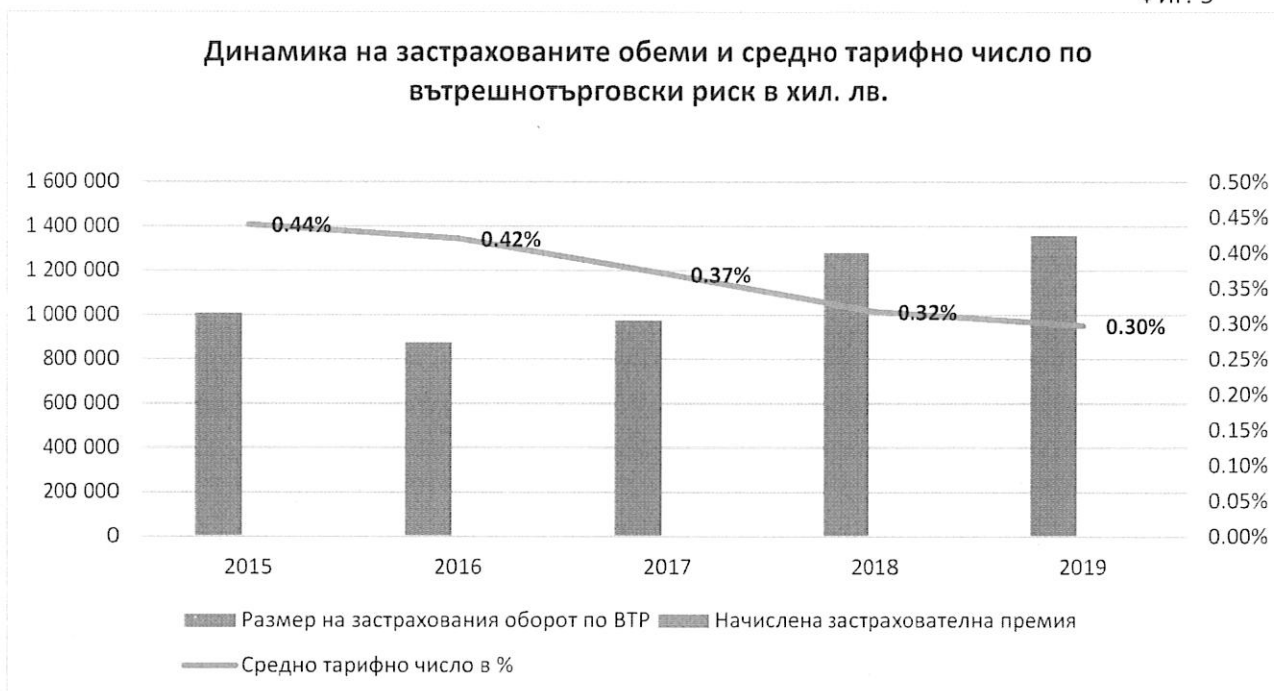
- Въпреки увеличените обеми на застрахованите доставки през текущата спрямо предходната година, поради спада в тарифните числа, начислената застрахователна премия по застраховането на плащания срещу краткосрочен търговски риск, възникнал на територията на Република България през 2019 г. е с 0,5% по-малко спрямо предходната година.

Таблица № 9

Статистика на застрахования оборот, премия и средно тарифно число за краткосрочен пазарен търговски риск, възникнал на територията на Р. България за периода 2015–2019 г.

Година	Размер на застрахования оборот по ВТР	Начислена застрахователна премия	Средно тарифно число в %
2015	1 007 593	4 481	0.44%
2016	875 356	3 652	0.42%
2017	975 127	3 574	0.37%
2018	1 280 040	4 060	0.32%
2019	1 357 676	4 041	0.30%

Фиг. 9

Обща нетна кредитна експозиция по дейността на БАЕЗ ЕАД съгласно КЗ

Общата нетна кредитна експозиция към 31.12.2019 г. по дейността на БАЕЗ ЕАД за собствена сметка е в размер на 938 148 хил. лв. Кредитните експозиции са показани във Фигура 10 и Таблица 10, както следва: